

SUBURBANIZACE (CZ)

GEOGRAFIE OBYVATELSTVA A OSÍDLENÍ II/9

SUBURBANIZACE

○ Suburbanizace

- přesun obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádrového města do zázemí

○ Suburbánní rozvoj

- nesouvisí s odlivem lidí, kapitálu, daní nebo funkcí z jádrových měst
- stavební aktivita či oživení ekonomických funkcí a společenských aktivit v příměstských obcích

○ Satelitní městečka

○ Urban sprawl

- nejméně udržitelnou formu prostorového růstu měst

○ Rezidenční suburbanizace

- Návaznost na starší osídlení (X USA)

○ Komerční suburbanizace

- Greenfield
- logistické areály, hypermarkety a další obchody, částečně i výroba a zábava

PROSTOROVÝ VÝVOJ MĚST

○ Urbanizace

- Klasická X
 - Předměstí (Smíchov, Karlín, Královské Vinohrady)
- současná
 - Typické pro růst českých měst je spojování menších sídel v jeden celek nebo postupné pohlcování okolních obcí a městeček rostoucím městem

○ Metropolizace

- Výsledkem aglomerace a metropolitní regiony

○ Současná struktura města

- Historické centrum, vnitřní město, vnější město

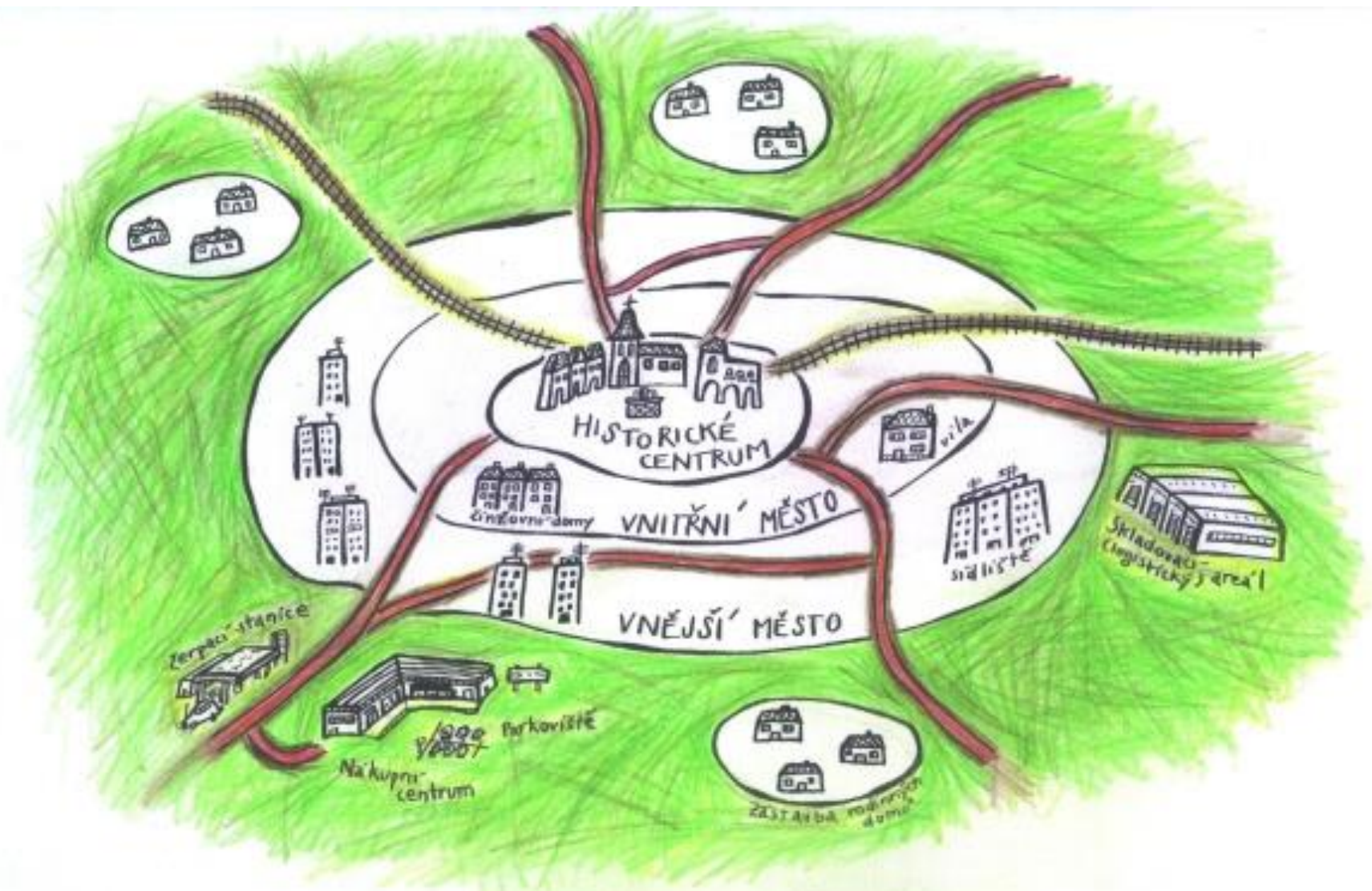
○ Suburbanizace u nás

- Začátek / 2. pol. 90. let+

○ Greenfield developments

- nová autonomní sídla bez návaznosti na stávající sídelní síť

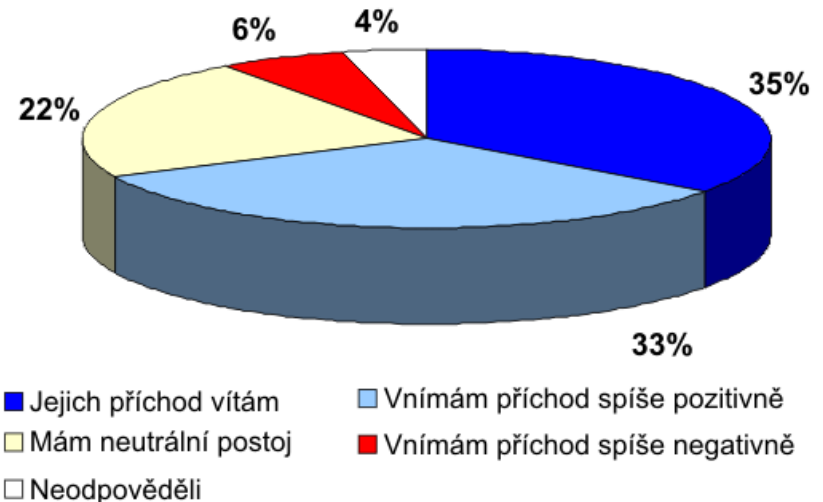

17. října 2007

ZÁZEMÍ MĚSTA

- Metropolitní regiony (aglomerace)
 - typickým rysem aglomerovaných obcí je v současnosti vysoký podíl dojíždějících za prací, službami i zábavou do jádrových měst
- Restituce zemědělské půdy
 - nepromyšlený a neregulovaný růst výstavby znamenal v mnoha případech hrozbu pro původní sídla i okolní krajinu
- Konec stagnace malých obcí
 - omlazení a posílení populační struktury a oživení obecního života

URBAN SPRAWL / SATELITNÍ MĚSTEČKO

- Nežádoucí, omezení/potlačení, obecné X individuální zájmy
 - Neprojojenost území, neexistence cest a chodníků, odlehlost pro poštovní doručovatele, svoz komunálního odpadu, odklizení sněhu, zavedení a správu technické, sociální a dopravní infrastruktury, extrémní závislost na osobním automobilu.
 - Suburbia
 - Historicky: jatka, vojenská cvičiště... X bydlení (18. stol.)
 - Edge cities – okrajová městečka
 - novými centry pracovní dojížděky s nižší závislostí na jádrovém městě
 - areál kolem letiště Ruzyně s významnou koncentrací pracovních příležitostí, investic a informací
 - Brno-Modřice
-

SUBURBANIZACE A PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ

- Ovlivnění živé složky krajiny (biodiverzity)
 - Specifické rostliny, homogenizace X obohacení nepůvodními druhy
 - Ničení biotopů původních druhů – fragmentace přírodních stanovišť
- Ovlivnění neživé složky krajiny (reliéfu, půdy, vody, ovzduší)
 - Změny tvaru povrchu
 - Rozsah a kvalita podzemních vod, růst spotřeby vody
 - Působení automobilové dopravy, světelné znečištění
- Konzumace krajiny a změna krajinné matrice
 - Ztráta ostrých hranic sídel, zábor ZPF
 - Fragmentace krajiny
- Změny krajinného rázu
 - Plánování / realizace nové výstavby
 - Proměna estetického a kompozičního významu – ztráta původního charakteru (*genia loci*)
 - Architektura samotných obydlí

SUBURBANIZACE A FYZICKÉ PROSTŘEDÍ

○ Kde stavět?

- Umístění nového celku ve vztahu k původnímu sídlu
- Přístupnost krajiny a napojení na přírodu

○ Urbanismus celku a veřejné prostory

- Kvalitní urbanismus zvyšuje atraktivitu sídla –
 - pro mládež, seniory, matky s dětmi

○ Architektura

- Podnikatelské baroko X uniformní a monotónní zástavba

○ Infrastruktura a občanská vybavenost

- Nedostačující kapacita
- Veřejný prospěch / zapojení investorů
- Místa setkávání

SUBURBANIZACE A SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ

- Kdo přichází do zázemí velkých měst?
 - Mladé rodiny s dětmi, VŠ/SŠ vzdělání, vyšší ekonomický status – závislost na době přistěhování
- Sociální infrastruktura a noví obyvatelé
 - Specifické potřeby/problémy
- Sociální prostředí suburbánních lokalit
 - Proměna / polarizace – různé pohledy na rozvoj
 - Schopnosti a kontakty nových rezidentů – politická participace, vytváření občanských sdružení
 - Sociální soudržnost: fyzická a sociální vzdálenost
- Každodenní život v suburbii
 - Režim/rytmus a životní cyklus – práce, volný čas
 - time geography: zaměstnaní obyvatelé, matky s dětmi

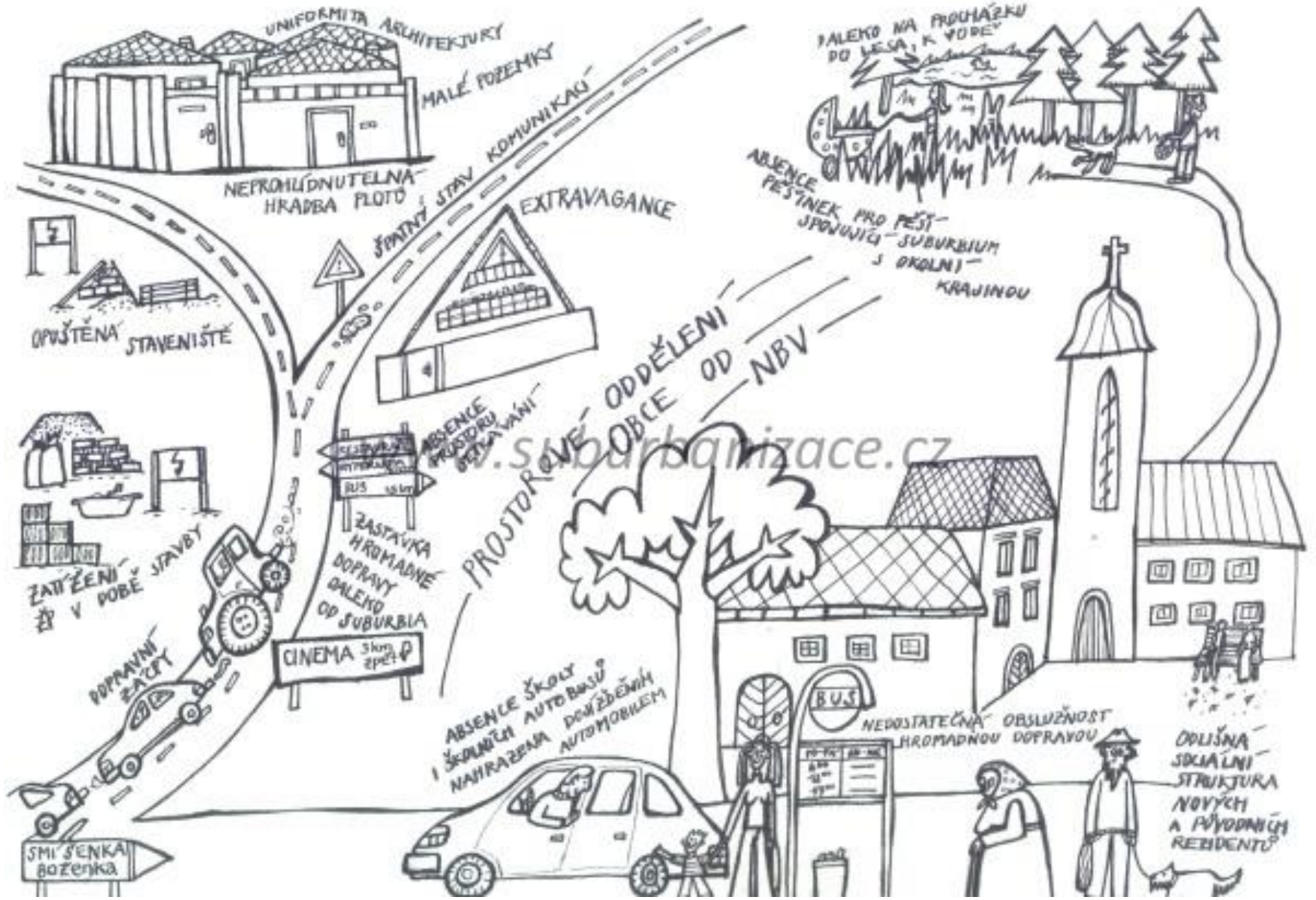
SUBURBANIZACE A DOPRAVA

- Vliv suburbanizace na dopravu
 - Jeden z nejproblémovějších aspektů suburbanizace
 - Dojížďka, individuální doprava
 - JV suburbia Prahy – 59 % automobil, 27 % veřejná doprava, 14 % kombinace
 - Automobilová doprava
 - Vybavenost: 2006/1990 1,67x – 398 aut na 1000 obyvatel
 - Nárůst intenzity zejm. na hranicích měst (Pha 2,26; Brno 1,76)
 - Veřejná doprava
 - 20./30. léta – použití železnice (př. Černošice, Bílovice)
 - Restriktivní opatření x+ integrovaný dopravní systém vč. P&R
 - Tzv. indukovaná doprava
-

POZITIVNÍ A NEGATIVNÍ DŮSLEDKY SOUČASNÉHO ROZVOJE REZIDENČNÍ ZÁSTAVBY V ZÁZEMÍ ČESKÝCH MĚST

<http://suburbanizace.cz/problemy.htm>

		SUBURBANIZÉR 	CÍLOVÁ OBEC 	MĚSTSKÝ REGION
FYZICKÉ (A FUNKČNÍ) PROSTŘEDÍ	+	Lepší životní prostředí Rodinný domek za městem Prestiž spojená s vlastnictvím domu	Zlepšení technické infrastruktury (inženýrské sítě, dopravní komunikace) Vyšší příjmy obce	
	-	Více času v dopravě (nutnost použití auta, špatná obslužnost hromadnou dopravou) Špatná občanská vybavenost	Narušení urbanistické struktury, architektonického rázu (např. uniformní nebo eklektická architektura) Nedostatek veřejného prostoru Náklady na údržbu inženýrských sítí a komunikací Nedostatečná kapacita technické infrastruktury (např. čistírna, rozvodna) a občanské vybavenosti (např. školy, školky)	Prostorové rozpínání a rozvolňování městského regionu Energetická a materiální náročnost na budování technické infrastruktury Změny ve využití krajiny (méně ploch pro zemědělské a rekreační využití) Narušení rázu venkovské krajiny Nárůst individuální automobilové dopravy (dopravní zácpy)
SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ	+	Život v lokalitě obývané sociálně silnějšími skupinami Větší bezpečí	Příchod mladších, vzdělanějších a bohatších obyvatel Zvýšená politická participace Populační růst obce	
	-	Izolovanost některých skupin (zelené vdovy, teenageři)	Riziko konfliktů mezi původními a novými rezidenty (odlišný sociální status a životní styl) Nepřihlašování trvalého bydliště nových rezidentů v obci V nových suburbiích chybí místa k setkávání (veřejné prostory, hospody apod.)	Pokles sociálního statusu ve zdrojových lokalitách (sídliště, vnitřní město)

UNIFORMITA ARCHITEKTURY

MALÉ POZEMKY

NEPROHLÍDNUTELNÁ HRADBA PLOTY

OPUŠTENÁ STAVENIŠTĚ

ZATÍŽENÍ ŽP V DOBĚ STAVBY

DOPRAVNÍ ZÁST

SMIŠENKA BOZENKA

JAVNÍ STAV KOMUNIKACÍ

EXTRAVAGANCE

PROSTOROVÉ ODDĚLENÍ OBCE OD NBV

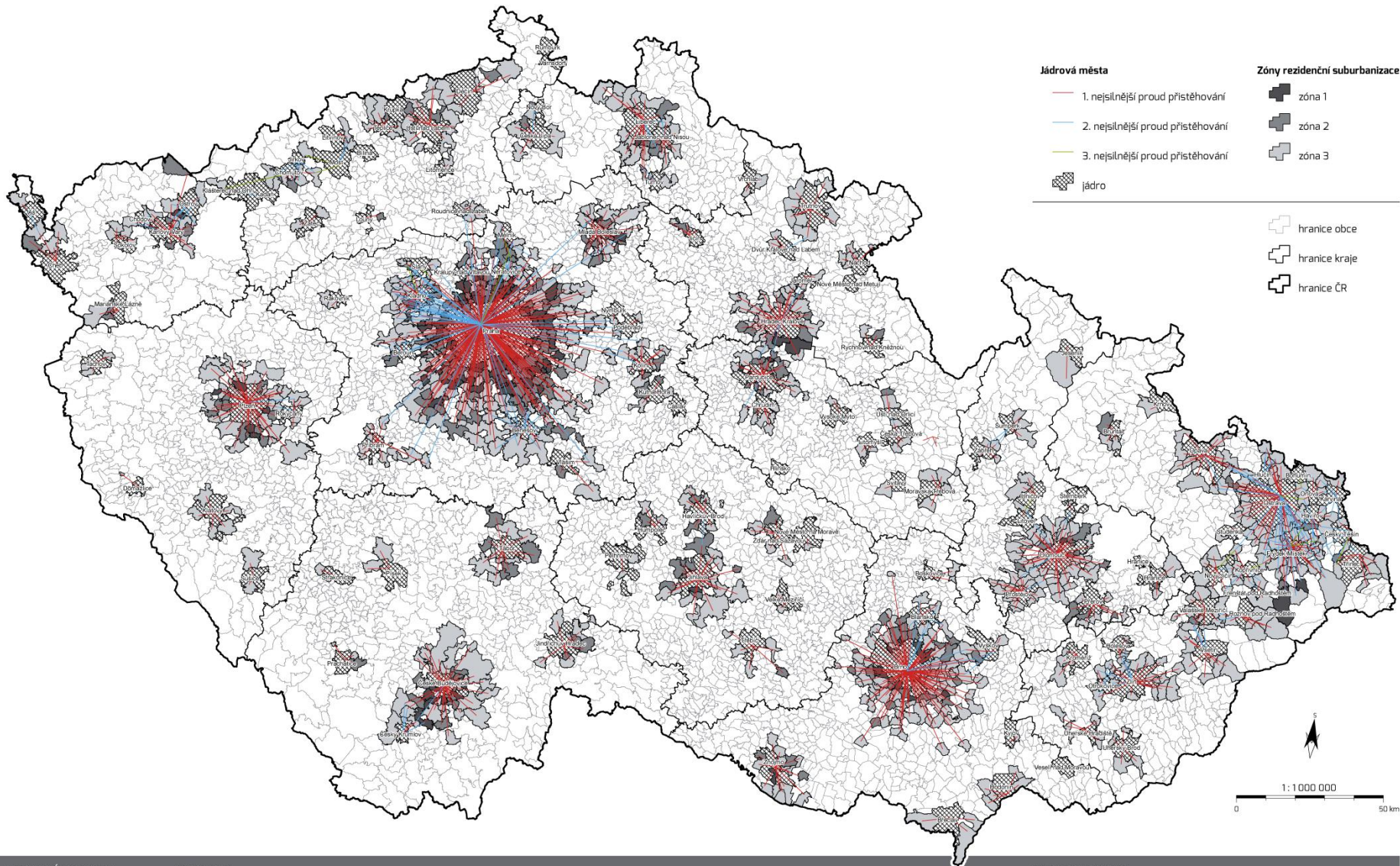
ABSENCE ŠKOLY I ŠKOLNÍ AUTOBUSU NAHRAZENA DOVŮZENÍM AUTOMOBILEM

ABSENCE FESTNEK PRO PĚŠI - SPOJENÍ SUBURBIUM S OKOLNÍ KRAJINOU

NEODPovídAJÍCÍ OBLUŽNOST HROMADNOU DOPRAVOU

ODLIŠNÁ SOCIÁLNÍ STRUKTURA NOVÝCH A PŮVODNÍCH REZIDENTŮ

www.urbanizace.cz

AUTORSKÝ KOLEKTIV:

ZDROJ DAT:

Návrh mapy:
Petr Špaček, Martin Duřech, Jakub Novák
Kartografické a grafické zpracování:
Martin Kráča, Jakub Novák

ČSU (2011): Sčítání lidu, domů a bytů 2011, Praha, Český statistický úřad.
ČSU (2010): Databáze migrace v letech 1997–2011, individuální anonymovaná data o změnách trvalého bydliště na úrovni obcí, Praha, Český statistický úřad.
ČSU (2012): Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2011, Praha, Český statistický úřad.
ČSU (2012): Statistika dělníků v bytích 1997–2011, Praha, Český statistický úřad, odbor statistiky stavebnictví.

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje
Úhrambí a regionální laborator, 2012

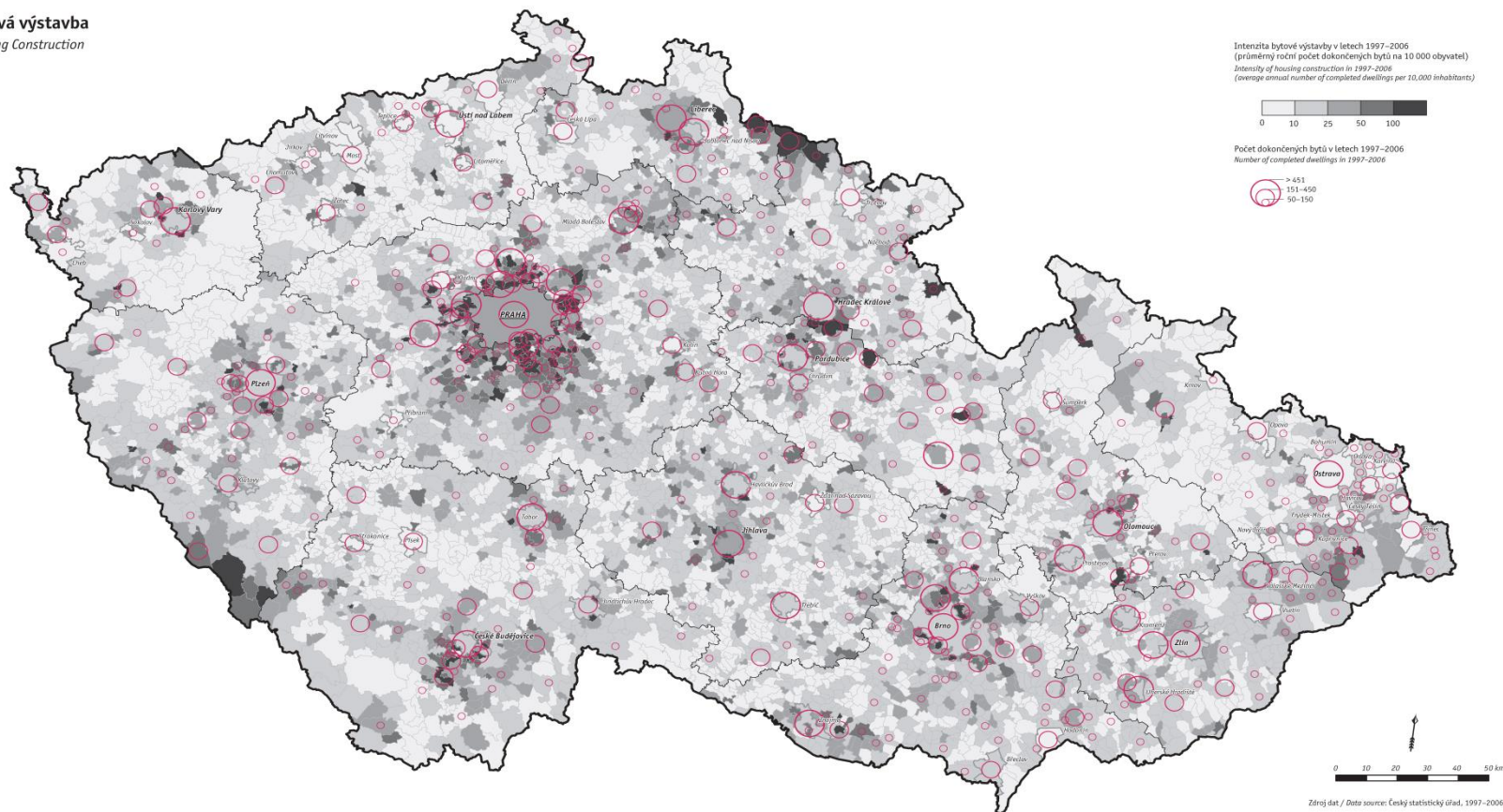
Technologická agentura
České republiky

MAPA PRO PROJEKT:

Přehled demografického vývoje a jeho dopadů pro kvalitu života obyvatel v dynamicky se měnících obcích v zájmu českých měst: aplikace v rozvoji a správě území.

Tato specializovaná mapa byla vytvořena s finanční podporou TA ČR v rámci programu OMEGA projekt TD010049.

10.1 Bytová výstavba Housing Construction

Mapa zobrazuje intenzitu bytové výstavby a počet dokončených bytů v obcích České republiky v letech 1997–2006. Intenzitu bytové výstavby lze považovat za jeden z indikátorů dynamiky socioekonomického rozvoje regionů (obcí) a zároveň za ukazatel atraktivity konkrétních lokalit. Nekoordinovaná výstavba však může na druhé straně vytvářet neúměrný tlak na životní prostředí (např. v podobě urban sprawl) a vyvolávat negativní dopady nejen na své bezprostřední okolí, ale i na ostatní části metropolitních regionů. Největší hrozbou je v souvislosti s rozvojem suburbánního bydlení především nárůst automobilové dopravy. Rozmístění nové bytové výstavby tedy ukazuje nejen na úspěšné a neúspěšné oblasti v České republice, ale zároveň i na obce potenciálně ohrožené negativními dopady nadměrné stavební aktivity.